

PROJEKT DO PRAWA

O SĄDZIE TRYBUNALSKIM.

ARTYKUŁ I.

o Miejscach Sądów Trybunalskich.

1mo. **W** KAZDEY Prowincyi będzie oddział Sąd Trybunalski *Suprae Instantie* osobny y oddzielny; to jest w Prowincyi Wielkopolskiej w Piotrkowie, w Prowincyi Małopolskiej w Lublinie,

2do. Trybunały te zaczynać się będą dnia 1. Maja, a kończyć Dnia ostatniego Marca.

3tio. W Trybunale Piotrkowskim sądzić się będą Woiewództwa Prowincyi Wielkopolskiej, to jest Poznańskie, Kaliskie, Gnieźnieńskie, Kujawskie z Inowrocławskim, Ziemia Dobrzyńska, Woiewództwo Sieradzkie z Ziemią Wieluńską, Łęczyckie, Płockie, Mazowieckie, y Rawskie.

4to. W Trybunale Lubelskim sądzić się będą Woiewództwa, Ziemie Prowincyi Małopolskiej; iako to Krakowskie, Sandomirskie, Lubelskie, Kieleckie, Ziemia Chełmska, Wtmo Wołyńskie, Wtmo Podolskie, Bełskie, Podlaskie, Braclawskie y Czerniechowskie.

5to. W Miastach niżejszym Prawem na Trybunały przeznaczonych Domy Sądowe aktualnie w nich znajdujące się, iak dawniej, tak y naprzyszłość do odprawiania Sądów, składu Aktów Trybunalskich, y Kancellaryi użyte być mają; a nigdy do żadnego partykularnego zamiaru, lub mieszkania od kogokolwiek używane nie będą.

6to. Dla opatrzenia bezpieczeństwa Domów, Sądowych, iako też, y więzień straż potrzebną dawać mają te Komendy Woyłka Rzeczypospolitey, które w miejscach Trybunalskich konfystować będą: A nadto dawać będą wartę do Izby Sądowej w czasie odprawiających się Sejły Sądowych; do czego Kommissya Woyłkowa wyda potrzebne Instrukcyje, y Ordynanse.

A

7mo.

392879

III

7mo. Bےspieczęstwo ogólne tak dla samego Sądu aktualnie odpawuiącego się, iako też szczególne w mieyscu sądowym dla Osób Sądowych, y Officialistów, tudzież dla wszystkich pod bokiem Sądu znaydujących się, waruiemy podług Praw wszystkim Juryzdykejom służących.

ARTYKUŁ II.

O liczbie Deputatów Sąd Trybunałski składać mających.

Każden Sąd Trybunałski składać się będzie z 25ciu Deputatów, których Woiewództwa, Ziemie, y Powiaty podług sposobu niżej przepisano wybierać będą, *vel* Każden Trybunał składać się będzie z 25ciu Deputatów, których Woiewództwa, Ziemie, y Powiaty podług sposobu niżej przepisanego wybierać będą, tudzież z iednego Marszałka, którym odtąd będzie ieden z Senatorów w czasie Seymu Ordynaryinego na Sessjach Prowincjonalnych sekretnemi głosami wybierać się mający.

ARTYKUŁ III.

O mieyscu, czasie, y sposobie wybierania Deputatów Duchownych y Swieckich.

1mo. Każde Woiewództwo na Seymikach w Dniu 14. Lutego, zachowuiąc alternatę Ziem, y Powiatów wybierać będzie po dwóch Deputatów, z Osób Swieckich, lub z Duchownych, byle Dziedziczne, lub dożywotnie Possefysie mających, ieżeliby się Osoby Swieckie za Kandydatów nie podawały, to jest Woiewództwo Poznańskie dwóch do Piotrkowa, Woiewództwo Kaliskie dwóch do Piotrkowa, Woiewództwo Gnieźnieńskie dwóch do Piotrkowa, Sieradzkie dwóch do Piotrkowa, Ziemia Wieluńska y Ziemia Dobrzyńska każda po iednym Deputacie do Piotrkowa, Wtmo Łęczyckie dwóch do Piotrkowa, Wtmo Brzeskie Kujawskie z Inowrocławskim dwóch do Piotrkowa, Wtmo Płockie dwóch do Piotrkowa, Xięstwo Mazowieckie dwóch do Piotrkowa, Wtmo Rawskie dwóch do Piotrkowa.

W Pro.

W Prowincyi Małopolskiej. Wtvo Krakowskie dwoch do Lublina, Wtvo Sandomierskie dwoch do Lublina, Wtvo Kiiowskie dwoch do Lublina, Wtvo Bełskie z Ziemią Chełmską dwoch do Lublina, Wtvo Wołyńskie dwoch do Lublina, Wtvo Podolskie dwoch do Lublina, Wtvo Lubelskie dwoch do Lublina, Wtvo Podlaskie dwoch do Lublina, Woiew: Braclawskie dwoch do Lublina, Wtvo Czerniechowskie dwoch do Lublina.

2do. Deputaci mają być wybierani, podług opisów znajdujących się w punkcie 3cim y 4tym Artykułu 2go Prawa o Sądzie Ziemiańskim.

3tio. Każda Kapituła *respectively* Prowincyi w której znajduje się, podawać będzie Woiewództwom, z zachowaniem alternaty po trzech Kandydatów do funkcyi Deputackiej, z których na Sejmikach Deputackich wybiorą Woiewództwa po jednym.

4to. Porządek w podawaniu Kandydatów przez Kapituły następujący przepisujemy: Kapituła Gnieźnieńska podawać będzie Kandydatów iednego Roku Woiewództwu Gnieźnieńskiemu, drugiego Sieradzkiemu; Kapituła Krakowska, iednego Roku Woiewództwu Krakowskiemu, drugiego Sandomierskiemu; Kapituła Kuiawska iednego Roku Wtwn Kuiawskiemu z Inowrocławskim, drugiego ziemi Dobrzyńskiej; Kapituła Poznańska iednego Woiewództwu Poznańskiemu, 2go Kaliskiemu; Kapituła Płocka, iednego Roku Woiewództwu Pockiemu, drugiego Łeczyckiemu, Kapituła Łucka iednego Roku Woiewództwu Wołyńskiemu, drugiego Podlaskiemu; Kapituła Lubelsko Chełmska, iednego Roku Woiewództwu Lubelskiemu, drugiego Ziemi Chełmskiej; Kapituła Kiiowska iednego Roku Woiewództwu Kiiowskiemu, drugiego Braclawskiemu; Kapituła Kamieniecka iednego Roku Woiewództwu Podolskiemu, drugiego Czerniechowskiemu; Kapituła Warszawska iednego Roku Xięstwu Mazowieckiemu, drugiego Woiewództwu Rawskiemu.

5to. Tak Deputaci Duchowni, iako y Swieccy natychmiast po wybraniu siebie, wykonać powinni niżej przepisaną przyługę.

A 2 ART

ARTYKUŁ IV.

O wyborze Officialistów y Slug Trybunałskich.

1mo: Każdy Trybunał mieć będzie dwóch Pisarzów Dekretowych, jednego Aktowego, 4ch Instygatorów Sądu y ośmiu Woźnych.

2do. Pisarz Aktowy obierany będzie sekretnemi głosami, przez Sąd Trybunałski, a to z Kandydatów, których po jednym każde Woiewództwo *respectively* Prowincyi na teraźniejszym Seymie wybrać ma, kondycye do wyboru na Pisarza Aktowego Sądów Trybunałskich mają być zachowane też same, które są przepisane w Prawie o Seymikaach pod Artykułem VI. y VII. do Urzędów Elekcyinych.

3tio. Pisarz Aktowy będzie pod zwierzchnim dozorem Sądu Trybunałskiego, mieć ma potrzebnych dla pomocy sobie Kancelarzytów, za których będzie Sądowi w odpowiedzi.

4to. Urząd Pisarza Aktowego będzie dożywotni, y na jego miejsce inny obrany być nie może, tylko po śmierci, postąpieniu, odstąpieniu, lub odsądzeniu za przewinienie; nie może jednak Pisarz Aktowy postąpić ani odstąpić, dopóki nie uczyni Sprawy z urzędowania swego, nie zda w całości *Archivum* y od Sądu Trybunałskiego zakwitowany nie będzie.

5to. W przypadku śmierci Pisarza Aktowego, lub odsądzenia jego. Trybunał pod ów czas sądzący się, ma obrać tymczasowego Pisarza, y oraz donieść Woiewództwom swojego wydziału, aby te na najbliższym z Prawa przypadającym Seymiku wybrały Kandydatów do Urzędu tego.

6to. Pisarze Dekretowi mają być wybierani przez Sąd Trybunałski przy Reassumpcyi onegóż, a to z Kandydatów 6. których, Woiewództwa *respectively* Prowincyi kolejno podawać będą, kolej ta Prowincyi Małopolskiej zaczynać się ma od Woiewództw, Krakowskiego y Sandomierskiego, w Prowincyi Wielkopolskiej od Poznańskiego y Kaliskiego. Urząd Pisarzów Dekretowych

wych wraz z kończącym się Trybunałem
kończyć się będzie.

7mo. Instygatorowie Sądu wybierani
będą przez Sąd Trybunałski przy Reasum-
pcyi onegoż, a Funkcyje ich wraz z koń-
czącym się Trybunałem kończyć się będą.

8vo. Wozni mogą być iakieykolwiek
kondycyi, byle byli ludźmi dobrej sławy,
umieli czytać, y pisać, y nie podpadali za-
dnemu zarzutowi karę kryminalną za sobą
ciągnącemu. Wybierani będą przez Sąd Try-
bunałski, a raz obrani nie będą mogli być od-
mieniani, lub inni na ich miejsce wybiera-
ni, tylko po śmierci pierwszych, dobrowol-
nym odstąpieniu, lub oddaleniu za prze-
winięcie.

ARTYKUŁ V.

O Władzy Sądu Trybunałskiego.

1mo, Trybunały Sądzie będą wszy-
stkie Sprawy od Sądów Ziemiańskich z
Wojewodstw, Ziem, y Powiatów, *respec-
tive* do każdego należących, albo przez odwo-
łanie się stron, albo przez zarzut uczynie-
nia uciążliwości przychodzące; a ieden De-
kret oczewisty iednomyslnie zapadły koń-
czyć będzie sprawę.

2do. Dekreta Trybunałskie, tudzież
wszelkie Tranzakcyje w Trybunale zezna-
wać się mające, nieinaczej, tylko w Oy-
czystym języku pisane być mają.

ARTYKUŁ VI.

O Kompletie Sądu Trybunałskiego

1mo. W sprawach wszelkich Cywil-
nych tak Prawnych, iak uczynkowych Kom-
plet Sądu Trybunałskiego składać się bę-
dzie z Dziewięciu Deputatów.

2do. W Sprawach zaś Kryminalnych
Komplet Sądu Trybunałskiego składać się
będzie z 13. Deputatów.

ARTYKUŁ VII.

O obowiązku Sędziów, y Sądu Trybunał-
skiego.

1mo. Deputaci Duchowni y Świeccy
ziechawszy do miejsc sobie przeznaczonych,
na dzień rozpoczęcia Trybunału, po odby-
tey Elekcyi Oficjalistów, o które wyżej,
y po odebraney od obranych Przyśiędze, na
dwa kompleta w osobnych Izbach sędziema-
jące rozdzielić się tak, aby każdy Izby
Komplet najmniej z dwunastu Osób skła-
dał się, a to Przez wyciągnięcie losów, któ-
rzy w którym Komplecie zasiadać będą, oka-
zać mających.

2do. Ciągnięcie losów następującym
sposobem odbywać się powinno: Deputat

pierwszy z porządku Woiewodztw wrzuci w Wazon do tego przygotowany tyle kulków, ile znajdować się będzie Deputatów przytomnych w miejscu Trybunału, połowa z tych kulków oznaczona będzie liczbą *jedną*, druga połowa oznaczona będzie liczbą *dwa*. Deputaci Duchowni porządkiem starzeństwa Kapituł, y Świeccy porządkiem pierszeństwa Woiewodztw wyciągać będą jeden po drugim kulki, a którzy wyimają kulki z liczbą *jedną*, ci rozsądzać będą Sprawy Prawne; Deputaci zaś wyciągający kulki z liczbą *dwa*, rozsądzać będą sprawy uczynkowe, takowe ciągnięcie kulków co tydzień, *vel* co Miesiąc odbywać się powinno.

3tio. Gdyby zaś sprawa Kryminalna zdarzyła się, na ten czas obydwie Izby łączyć się będą.

4to. Deputaci Duchowni y Świeccy wszyscy *cum voto decisivo* zasiadać będą.

5to. W każdej Izbie przed rozporządzeniem Sądów postawiony będzie na stole wazon, Deputat pierwszy z porządku Woiewodztw wrzuci w Wazon tyle galek równej wielkości, ile będzie zasiadających w Izbie Deputatów z Woiewodztw wybranych, jedna z tych galek będzie odmiennego koloru, Deputaci wyimować będą porządkiem pierszeństwa galki z Wazonu a którego wyimie galkę odmiennego koloru, ten przy Ławce siedzieć będzie, takowe ciągnięcie losów co tydzień, *vel* co Miesiąc odbywać się powinno.

6to. Sessye Sądowe będą tylko raz na dzień od godziny Osmey ranney, do drugiej z południa.

7mo. Dni wolne od Sessyi będą: 1. Niedziele y Święta. 2. Od dnia 24. Grudnia, do dnia 2. Stycznia. 3. od Soboty przed Zapustney do Czwartku pierwszego w Poście. 4. Od Szrody Wielkiego tygodnia do pierwszej Szrody po Wielkiej Nocy. 5. Dni Trzeci Maia.

8vo. W inne zaś dni każdy Sędzia punktualnie na Sessye Sądowe o godzinie Piątym wyższym oznaczone, schodzić się, i na niej aż do skończenia siedzieć obowiązany będzie.

9no. Deputaci brać będą Pensyi ze Skarbu Rzepltey po 10000. Zł: Pol: które im nie *anticipative* ale *decursive* wypłacane będą.

10mo. Deputat spóźniający się godziną na Sessyą utraci Pensyi Dziewięć Zł: Pol: spóźniający się dwoma godzinami, utraci Os-

11. Trzema godzinami utraci Dwadzieścia siedm Złotych czterema godzinami, utraci Trzydzieści sześć Złotych; a gdyby na całej Sessyi nie był, utraci Siedmdziesiąt dwa Złote, a za opuszczeniem drugiej Sessyi utraci Dwieście piędziesiąt dwa Złote, za opuszczenie trzech Sessyi utraci Pięćset cztery Złote; i tak dalej postępując utraczać będzie, a gdyby cały tydzień na Sessyi nie był od Funkcyi odsądzony zostanie.

12mo. Żadna Przyczyna uwalniać nie może Deputata od zasiadania na Sessyi, procz Choroby, dla której, jeżeliby Komplet do Sądenia być nie mógł, choroba, że była prawdziwą, y że dla niej żadnym sposobem niemógł być Deputat na Sessyi iedney lub więcej, Przyśięga potwierdzona nieodpuszczenie być powinna, a w takim iedynie przypadku Pensyi Deputat za nie przytomność swoją na Sessyi nie utraci.

13mo. Deputat pod jakimkolwiek pozorem procz prawdziwey choroby, o której wyżej zrywający Komplet samym uczynkiem odpada od Funkcyi, y tracić Prerogatywę czynnego Obywatela na lat trzy.

14to. Deputat Komplet składający nie może być z miejsca ruszany, czyli od sądenia Sprawy iakowey wyłączany, tylko w przypadkach. 1. W swojej własney Sprawie, będąc stroną czyniącą. 2. Będąc od drugiej strony pociągniętą, lub do Sprawy iakożkolwiek należącą. 3. W Sprawach Rodziców, Braci rodzonych, y Dzieci.

15to. Każden Deputat w czasie Funkcyi swojej najmniej przez trzy Kwartały zasiadać powinien, dla czego żaden z Deputatów nie będzie mógł oddalać się od Trybunału, tylko za pozwoleniem Izby; a Izba nie może dać na dłuższy czas Deputatowi pozwolenia, iak na dwa Miesiące.

16to. Każda Sprawa Cywilna, bądź prawna, bądź uczynkowa, do Sądu Trybunałskiego przychodząca, iednomyslnością, lub większością zdań decydowaną, byź ma, Deputat Sentencyonarz trzymający natychmiast Sentencyą bądź z iednomyslności, bądź z większości głosów wypadłą wpisać a Deputaci drudzy wraz z nim onę podpisać, Sentencya takowa w Protokół wpisana za przywołaniem z usiępu stron ogłoszoną być ma.

17to. Jeżeliby Sentencya w Sprawie iakowey, bądź z iednomyslności, bądź z

trzech części wotów przeciwko czwartej zapadła, Dekret podług niey uformowany, byle oczywisty, będzie ostateczny, y nie wzruszony, w sprawach zaś takich, w którychby prosta tylko większość zdań zapadła, y srona na takowey Decyzji nieprzeftawiała, Sąd ma sobie następującym sposobem postąpić, postawione będą na stole w obydwóch Izbach wazony, Prezydency wrzuci w też wazony, tyle kalkułow, ile będzie w Izbach pod owczas przytomnych Deputatow, z tą tylko różnicą, iż w Izbie tey, w której spawa sądzoną była, pięć tylko będzie kalkułow Czerwonego koloru, w Izbie zaś drugiej sześć kalkułow tegoż koloru być powinno? Deputaci tak Duchowni porządkiem starszeństwa Kapituł, jako y Świeccy porządkiem pierwszeństwa Woiwodztw, wyciągać będą z wazonow kalkuły, a którzy wyciągną kalkuły Czerwonego koloru, ci do rozsądzania Sprawy, w której, albo iednomyslności, albo większości zdań trzech części przeciwko Czwartej niebyło, należeć będą. Deputaci tym sposobem do rozsądzania powtornego Sprawy wybrani ześć się na tychmiasł do iedney Izby powinni, y przeczytawszy dokumenta Indukty y Repliki, przeyrzawszy Dokumenta lub Inkwizycye, przystąpią do ferowania Sentencyi, a czyliby ta iednomyslnością, lub większością głosow zapadła, Dekret podług niey uformowany będzie nie wzruszony.

17mo. Żaden Deputat ani podczas Sprawy zaczętey, ani w czasie usteptu do poki decyzya Sprawy zupełna nie nastąpi, wychodzić z Izby Sądowey niema.

18vo. Każdy Sąd Trybunałski obowiązany będzie dawać Raporta co kwarta. do Straży. 1. Którzy Deputaci w przyściu- na Sessye spozniłi się, lub wcale na nich nie byli. 2do. Wiele spraw iest odsądzonych. 3. Wiele ieszcze do rozsądzania pozostaje, dla czego sporządzony będzie Protokół, w którym nie innego pisano nie będzie, iak tylko Deputaci NN. zešli się na Sessyą Dnia NN. o godzinie N. Sądziła się Sprawa NN. z NN. y NN. z NN. Protokół ten co dziennie przez Deputatow y Pisarza podpisany będzie, y nikomu do przeyżenia brouiony być nie ma.

AR.

ARTYKUŁ VIII.

Rota Przysięgi Deputata.

„Ja N. Przyśięgam Panu Bogu Wszech-
 „mogącemu, w Trójcy S. Jedynemu, iż
 „Wota na tym Seymiku na mnie dawane, ani
 „przezemnie ani przez kogożkolwiek z moją
 „wiadomością datkiem, lub obietnicą uymo-
 „mowane nie były. A na Sądzie Tribuna-
 „skim zasiadając podług Prawa pisanego, y
 „dowodów Stron, wykonywać toż Prawo,
 „a nie według upodobania oneż tłumacząc,
 „mając samego Boga przed oczyma spra-
 „wiedliwie Sądzić, Stron rozprawy y sporow
 „pilnie słuchać będę, bez żadnego względu
 „na bogatego y ubogiego, Przyjaciela,
 „i Nieprzyjaciela, Obywatela y przychodnia
 „przyjaźnią też ani nienawiścią, łaską y nad-
 „groda ofiarowaną, promocyą, ani obietni-
 „cą, groźbą, ani Instancją usłną lub List o-
 „wną, uwodzić się nie dam: podarunkow
 „jakichkolwiek y odkogokolwiek ofiarowa-
 „nych, tak teraz, w przeciągu funkcyi,
 „iako y po skończoney z przyczyny teyże
 „obiecanych nie wezmę. Sekretu Izby nie
 „wydam, ani mowę, ani Listem, ani ja-
 „kimkolwiek sposobem, praktyk: wszelkich
 „w każdych Sprawach y z kimkolwiek czy-
 „nić, ani Rady dawać nie będę, ale podług
 „poprawy przepisow Trybunałowi uczynio-
 „nych sprawować się y zachować starać się
 „będę; a w obieraniu Marszałka Dependen-
 „cyi od nikogo mieć nie będę o Konle-
 „mnacie, ieżeli by iaka na mnie od kogo
 „otrzymana była, i któraby mi teraz do Fun-
 „kcyi szkodzić miała, nie wiem; tak mi P.
 „Boże dopomoż, y nie, winna męka Chry-
 „stusa Pana.

Rota Przysięgi Pisarza Sądowego.

„Ja N. Przyśięgam &c. iako obo-
 „wiązkow Urzędu mego niniejszym Pra-
 „wem opisanych ściśle dopełniać będę,
 „y wszystkie Stron spory wniesienia y do-
 „wody pilnie zważać y w nich podług
 „Prawa pisanego y dowodów w Sądzie
 „złożonych doradzać, wszystkie rez lu-
 „cye sądowe, tak iak z iednomyślności
 „lub większości zdań wypadną, w pro-
 „tokuł wciągać, wpisy podług Prawa
 „przyimować będę, sekretu Izby nie
 „wydam, żadney Stronie prawującey się
 „się rady dawać nie będę, zgoda w ca-
 „łym urzędowaniu moim samego Boga

„ przed oczyma mając, Prawo i przepisy
„ za prawidło mieć będę, tak mi Panie
„ Boże dopomóż &c

Rota Przyśięgi Pisarza Aktowzgo.

„ Ja N. Przyśięgam &c: iako po-
„ winności Urzędu mego ninieyszym
„ Prawem przepisanych, wiernie y pil-
„ nie dopełniać będę wszystkie zlecenia
„ od Sądu mi dane uskutecznię, i onym
„ posłuszny będę, nad wyznaczoną Pra-
„ wem opłatę większey wyciągać ani
„ dobrowolnie nawet ofiarowaney
„ przymować nie będę, y w całym U-
„ rządowaniu Prawo y przepisy Jego za
„ prawidło mieć będę, co wszystko obo-
„ wiążę się dopełnić pod odpowiedzial-
„ nością y majątku mego, tak mi Pa-
„ nie Boże dopomóż &c.

Rota Przyśięgi Instygatora Sądu.

„ Ja N. Przyśięgam &c. iako Sądowi
„ we wszystkich nak zach do mnie ścia-
„ gających się posłuszny będę, też na-
„ kazy y rezolucye Sądowe dopełnię y
„ uskutecznię, oraz wszelkie obowiązki
„ ninieyszym Prawem dla mnie przepi-
„ sane wykonywać iak najsćśley będę,
„ tak mi Panie Boże dopomóż &c.

Rota Przyśięgi Woznych

„ Ja N. przyśięgam &c: iako Sądowi
„ we wszystkich jego rozkazach domnie
„ ściągających się posłuszny będę, też roz-
„ kazy y Rezolucye Sądowe mni. do poło-
„ żenia, lub oznajmienia stronom zleczone,
„ tymże stronom oddawać y do najbliższych
„ wiadomości iaka tylko z mey strony do-
„ pełniona być może, donosić, oraz ze-
„ znanie położonych y oznajmionych nay-
„ wierniey bez żadney przewłoki czynić, o-
„ platy większey nad wyznaczoną Prawem
„ od stron wymagać nie będę; zgoła wszy-
„ stkie powinności ninieyszym Prawem prze-
„ pisane najsćśley dopełniać pod odpo-
„ wiedzią Sądowi z osoby y majątku me-
„ go obowiązuć się; tak mi Panie Boże
„ dopomóż &c.